

*Elektronický
informačný*

BULLETIN

November

11

AKTIVITY ED LUČENEC

BESEDA NA TÉMU „EURÓPSKA ÚNIA PRE MLADÝCH ĽUDÍ“

Centrum Europe Direct Lučenec sa 9.11.2022 zúčastnilo besedy so žiakmi tretieho ročníka Spojenej školy v Detve na tému „Európska únia pre mladých ľudí“, kde študenti mohli získať informácie o programoch, iniciatívach pre mládež, súťažiach, stážach v európskych inštitúciách, webových stránkach týkajúcich sa mladých ľudí v EÚ. Súčasťou besedy bol aj vedomostný kvíz, kde mohli študenti preukázať svoje znalosti o EÚ týkajúce sa každodenného života.

NOVINKY Z EÚ

OPERAČNÝ PROGRAM SLOVENSKO SCHVÁLENÝ

Európska komisia schválila Program Slovensko, z nových eurofondov bude Slovensko môcť čerpať takmer 13 miliárd eur. Investície budú smerovať na zlepšenie života ľudí v regiónoch, energetickú bezpečnosť, digitalizáciu i na zelené riešenia. Program Slovensko, ktorý zároveň prináša najväčšiu reformu eurofondov v histórii, dnes predstavila vicepremiérka a ministerka investícií Veronika Remišová v Prešove na konferencii s názvom „Tvoríme lepšie Slovensko“. Prítomní boli tiež komisári Európskej komisie Elisa Ferreira a Nicolas Schmit, členovia slovenskej vlády, zástupcovia samospráv a ďalší hostia. Program Slovensko predstavuje radikálnu zmenu v celom systéme eurofondov. Doterajších šesť hlavných operačných programov sa v ňom zlúčilo do jediného – s jednými pravidlami, jednou metodikou a jedným manažmentom. Kľúčové oblasti podpory v Programe Slovensko 2021 – 2027:

- Konkurencieschopnejšie a inteligentnejšie Slovensko: 1,9 mld. eur
- Zelenšie Slovensko: 4,2 mld. eur
- Prepojenejšie Slovensko: 2 mld. eur
- Sociálnejšie a inkluzívnejšie Slovensko: 3,3 mld. eur
- Európa bližšie k občanom: 400 mil. eur

Špecifickým cieľom je Fond na spravodlivú transformáciu, ktorý predstavuje sumu 441 mil. eur. Zvyšné zdroje vo výške 410 mil. eur sú určené na technickú pomoc. Najväčšia časť z balíka v sume 12,59 mld. eur je

v Programe Slovensko vyčlenená na zelené a klimatické ciele a zvýšenie energetickej bezpečnosti, kam patrí aj využívanie obnoviteľných zdrojov energie (398 mil. eur), zatepľovanie a znižovanie energetickej náročnosti budov (722 mil. eur) a energetická efektívnosť podnikov (78 mil. eur). Oveľa viac ako doteraz bude Slovensko v novom programovom období investovať do vedy, výskumu, inovácií, priemyselnej transformácie, digitalizácie a podpory rastu malých a stredných podnikov – na túto oblasť je v Programe Slovensko vyčlenených takmer 1,9 mld. eur. Významná časť nových eurofondov je určená na riešenie problémov, ktoré boli v minulosti zanedbávané – budovanie a opravy ciest I. triedy (241 mil. eur), ciest II. a III. triedy (169 mil. eur) a rekonštrukcie miestnych komunikácií (62 mil. eur). Podstatná

časť zdrojov z nového balíka pôjde na ochranu prírody a životného prostredia. Na ochranu prírody a biodiverzity je vyčlenených 721 mil. eur, najmä na podporu chránených častí prírody a krajiny (248 mil. eur) a prieskum, sanáciu a monitorovanie environmentálnych záťaží (239 mil. eur). Pre zdravší život v mestách a obciach budú dôležité investície do udržateľnej mestskej mobility (891 mil. eur), medzi nimi aj investície do ekologickej verejnej dopravy (491 mil. eur) a cyklo dopravy (100 mil. eur). Fondy EÚ budú smerovať tiež na rozvoj kultúry a ochranu kultúrneho dedičstva, obnovu pamiatok a podporu udržateľného cestovného ruchu (515 mil. eur). Na riešenie problémov a podporu marginalizovaných rómskych komunít je určených prierezovo v rôznych oblastiach 907 mil. eur.

AKT O DIGITÁLNYCH SLUŽBÁCH NADOBÚDA ÚČINNOSŤ

Akt o digitálnych službách, ktorý nadobúdol účinnosť, je novým prelomovým súborom pravidiel EÚ na vytvorenie bezpečnejšieho a zodpovednejšieho online prostredia. Akt o digitálnych službách sa vzťahuje na všetky digitálne služby, ktoré spájajú spotrebiteľov s tovarom, službami alebo obsahom. Vytvára nové kom-

plexné povinnosti pre online platformy s cieľom znížiť rozsah škôd a bojovať proti rizikám v online prostredí, zavádza silnú ochranu práv používateľov v online prostredí a pre digitálne platformy buduje jedinečný nový rámec transparentnosti a zodpovednosti. Tieto pravidlá, ktoré boli navrhnuté ako ucelený a jednot-

ný súbor pravidiel pre EÚ, poskytnú používateľom novú ochranu a podnikom právnu istotu na celom jednotnom trhu. Akt o digitálnych službách je celosvetovo prvým regulačným súborom nástrojov svojho druhu a posluží aj ako medzinárodné referenčné kritérium pre regulačný prístup k online sprostredkovateľom.

- **Nové povinnosti v oblasti digitálnych služieb** – K novým pravidlám patria nové povinnosti na obmedzenie šírenia nezákonného obsahu a nezákonných produktov v online prostredí, na zvýšenie ochrany maloletých, či na poskytnutie väčšieho výberu a lepších informácií používateľom. Povinnosti rôznych online aktérov zodpovedajú ich úlohe, veľkosti a vplyvu v online ekosystéme. Prehľad je k dispozícii [na tomto mieste](#).

- **Posilnené záruky v oblasti základných práv v online prostredí** – Nová ochrana slobody prejavu obmedzí rozhodnutia platformami týkajúce sa svojvoľného moderovania obsahu a používateľom ponúkne nové možnosti pri prijímaní informovaných opatrení proti platformám, na ktorých k takémuto moderovaniu obsahu došlo. Nové pravidlá tiež vyžadujú, aby boli podmienky používania
- **Nové právomoci Komisie v oblasti dohľadu** – Komisia má právomoc vykonávať priamy dohľad nad veľmi veľkými online platformami a veľmi veľkými internetovými vyhľadávačmi, t. j. spoločnosťami, z ktorých každá má zákaznícku základňu predstavujúcu viac než 10 % obyvateľstva EÚ, čo je približne 45 miliónov ľudí. Okrem toho bude musieť každý členský štát určiť koordinátora digitálnych služieb, ktorý bude vykonávať dohľad nad inými subjektmi v rozsahu pôsobnosti aktu o digitálnych služ-

platformami prezentované jasne a stručne a aby sa rešpektovali základné práva používateľov. Veľmi veľké online platformy a internetové vyhľadávače budú okrem toho musieť vykonať komplexné posúdenie rizík, ktoré by mohli ohroziť základné práva vrátane slobody prejavu, ochrany osobných údajov, slobody a plurality médií v online prostredí, ako aj práv dieťaťa.

bách a v prípade nesytemových otázok aj nad veľmi veľkými online platformami a veľmi veľkými internetovými vyhľadávačmi. Vnútroštátni koordinátori a Európska komisia budú spolupracovať prostredníctvom Európskeho výboru pre digitálne služby. Komisia zriaďuje **Európske centrum pre transparentnosť algoritmov** (ECAT), ktoré ju pri vykonávaní úlohy dohľadu podporí internými a externými multidisciplinármi poznatkami.

DEŇ ROVNOSTI ODMEŇOVANIA

Tento rok bol 15. november Európskym dňom rovnosti odmeňovania. Je to deň, keď ženy v EÚ symbolicky prestávajú dostávať výplatu za rovnakú prácu v porovnaní so svojimi mužskými kolegami. Ženy v Európskej únii stále zarábajú za rovnakú prácu

menej ako muži, pričom priemerný rozdiel v odmeňovaní žien a mužov v EÚ dosahuje 13 %. To znamená, že za každé euro, ktoré zarobí muž, dostanú ženy 0,87 eur. Pokrok je stabilný, stále však príliš pomalý, s poklesom rozdielu o 2,8 percentuálneho

bodu za desať rokov. Na Slovensku je priemerný rozdiel v odmeňovaní žien a mužov na úrovni 15,8 %.

BEZPEČNOSŤ POTRAVÍN: KOMISIA SA ZAOBERÁ DOSTUPNOSŤOU A CENOVOU DOSTUPNOSŤOU HNOJÍV V EÚ A NA CELOM SVETE

Hnojivá zohrávajú významnú úlohu v oblasti potravinovej bezpečnosti. Ich výroba a náklady do veľkej miery závisia od zemného plynu. Po invázii Ruska na Ukrajinu má celosvetová kríza v oblasti minerálnych hnojív a ener-

gie v súčasnosti negatívny vplyv na celosvetovú potravinovú bezpečnosť a ceny potravín. Európska komisia dnes v tejto súvislosti predložila [oznámenie o zabezpečení dostupnosti a cenovej dostupnosti hnojív](#). Oznámenie priná-

ša širokú škálu opatrení a usmernení o tom, ako riešiť výzvy, ktorým v súčasnosti čelia poľnohospodári a priemysel EÚ, ako aj rozvojové krajiny. Rieši sa aj potreba posilniť celkovú odolnosť a udržateľnosť našich potravinových sys-

témov v strednodobom a dlhodobom horizonte, a to v súlade s [oznámením o zabezpečení potravinovej bezpečnosti](#) prijatým v marci 2022, [stratégiou „z farmy na stôl“](#) a plánom [REPowerEU](#).

POLITIKA SÚDRŽNOSTI EÚ: VIAC AKO 66 MILIÓNOV EUR NA CEZHRAŇIČNÚ SPOLUPRÁCU S UKRAJINOU V OBLASTI ZDRAVIA, ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ADMINISTRATÍVNYCH KAPACÍT

Viac ako 66 miliónov eur na cezhraničnú spoluprácu s Ukrajinou bude k dispozícii v rámci prvého programu cezhraničnej spolupráce, ktorý prijala Komisia: [Interreg NEXT Maďarsko – Slovensko – Rumunsko – Ukrajina](#). Program sa vzťahuje na obdobie 2021 – 2027. Prostredníctvom tohto programu politiky súdržnosti budú tri členské štáty (Maďarsko, Slovensko a Rumunsko) a Ukrajina spolupracovať v záujme rovnakého prístupu k zdravotnej starostlivosti a väčšej odolnosti svojich systémov zdravotnej starostli-

vosti. Program bude podporovať aj udržateľné riešenia v oblasti adaptácie na zmenu klímy a prevencie rizika katastrof. Zúčastnené krajiny budú spolupracovať aj na ochrane prírody, podpore zelenej infraštruktúry a posilnení udržateľného cestovného ruchu. Program takisto pomôže zosúladiť štandardy členských štátov EÚ a Ukrajiny v záujme efektívnej verejnej správy. Projekty budú podporovať právnu a administratívnu spoluprácu s cieľom riešiť spoločné prekážky v pohraničných regiónoch a zároveň podporovať

spoluprácu medzi občanmi, občianskou spoločnosťou a inštitúciami. Na programy spolupráce Interreg NEXT na obdobie 2021 – 2027 sa pridelo 1,1 miliardy eur z [Európskeho fondu regionálneho rozvoja \(EFRR\)](#), [Nástroja susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce \(NDICI\)](#) a [Nástroja predstupovej pomoci \(IPA\)](#). Na obdobie 2021 – 2027 sa poskytne takmer 600 miliónov eur na päť programov Interreg na podporu činností cezhraničnej a nadnárodnej spolupráce medzi členskými štátmi a Ukrajinou.

AKT O DIGITÁLNYCH TRHOCH

1. novembra 2022 nadobudol účinnosť **akt EÚ o digitálnych trhoch**. Toto nové nariadenie ukončí nespravodlivé praktiky spoločností, ktoré rozhodujú o prístupe iných v online platformovom hospodárstve. Akt o digitálnych trhoch zahŕňa kritériá na určenie, kedy sa onli-

ne platforma považuje za „strážcu prístupu“. Ide o digitálne platformy, ktoré slúžia ako dôležitá brána prístupu medzi komerčnými používateľmi a spotrebiteľmi, čo im umožňuje určovať si vlastné pravidlá a tým nepriaznivo ovplyvňovať digitálne hospodárstvo. Akt o digitál-

nych trhoch je reakciou na tieto skutočnosti a zahŕňa súbor povinností, ktoré takéto spoločnosti budú musieť dodržiavať. Takisto strážcom prístupu priamo zakazuje určité formy správania. Akt o digitálnych trhoch sa na spoločnosť vzťahuje, ak spĺňa tieto tri hlavné kritériá:

1. veľkosť, ktorá má vplyv na vnútorný trh: keď spoločnosť v Európskom hospodárskom priestore (EHP) dosiahne určitý ročný obrat a poskytuje základnú platformovú službu minimálne v troch členských štátoch EÚ;

2. kontrola nad dôležitou bránou medzi komerčnými používateľmi a konečnými spotrebiteľmi: keď spoločnosť poskytuje základné platformové služby 45 miliónom aktívnym konečným spotrebiteľom mesačne, ktorí majú sídlo alebo sa nachádzajú v Únii a vyše 10 000 aktívnym komerčným používateľom so sídlom v EÚ ročne;

3. etablovaná a trvalá pozícia: ide o prípady, keď spoločnosť spĺňala druhé kritérium počas uplynulých troch rokov.

GRANTY SR A EÚ

VÝZVA ERASMUS+ NA ROK 2023 OTVORENÁ

Komisia uverejnila výzvu na predkladanie návrhov na rok 2023 v rámci programu Erasmus+. Program Erasmus+ s ročným rozpočtom vo výške 4,2 miliardy EUR zintenzívňuje podporu začleňovania, aktívneho občianstva a demokratickej účasti, ako aj zelenej a digitálnej transformácie v EÚ i na medzinárodnej úrovni.

Jednou z hlavných častí programu Erasmus+ je **mobilita**. Preto bude budúci rok naďalej podporovať **poobyty žiakov, vysokoškolských študentov i účastníkov odborného vzdelávania a prípravy, vzdelávajúcich sa dospelých, mladých ľudí v programoch neformál-**

neho vzdelávania, pedagógov a iných zamestnancov a zaručí im tak európsku skúsenosť pri vzdelávaní a odbornej príprave. Od roku 2023 bude program zahŕňať nové opatrenie na podporu **športových trénerov**: umožní im účasť na projektoch mobility, čo rozšíri možnosti cezhraničnej spolupráce a učenia sa priamo aj na miestne športové organizácie a ich zamestnancov.

Podpora z programu Erasmus+ je určená na činnosti, ktoré prispievajú k jeho prioritám v oblasti škôl, vyššieho vzdelávania a vzdelávania dospelých, odborného vzdelá-

vania a prípravy, ako aj mládeže a športu. Každý verejný či súkromný orgán pôsobiaci v oblasti vzdelávania, odbornej prípravy, mládeže a športu môže prostredníctvom **výzvy na predkladanie projektových žiadostí požiadať o financovanie**. Pomoc pritom poskytujú národné agentúry programu Erasmus+, ktoré sa nachádzajú v každom členskom štáte EÚ a v tretích krajinách pridružených k programu, ako aj Európska výkonná agentúra pre vzdelávanie a kultúru.

Bližšie informácie na:

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sk/ip_21_1326

